

Dělení skupin dělnických
profesí a profesí
speciálních

Znaky dělení dělnických profesí

Dělnické profese se vnitřně rozdělují podle obsahu práce

(používanou technikou, organizací práce, podmínkami, znalostmi, schopnostmi apod.) a teprve analýza obsahu práce umožňuje diferencovat dělnické profese.

Pro diferenciaci prací na jednotlivé profese jsou důležité tyto znaky:

- **Složitost práce:**
- daná poměrem složitosti a jednoduchosti úkonů
- **Intelektualizace práce:**
- poměr fyzických a duševních prvků v dané práci
- **Kvalifikovanost**

Dělení dělnických profesí

- **Profese ruční - jednoduchá** - je historicky nejstarší
- **Profese ruční - řemeslná** – se specializovanými nástroji, nářadím a pomůckami
- **Profese mechanizovaná** – s obsluhou strojů, přímé řízení stroje člověkem
- **Profese automatizované práce** – obsluha stroje s programovým řízením a kontrolou, které umožňuje vzdálení dělníka z procesu bezprostředního ovládán

Jednoduchá ruční práce

- Jedná se o jednoduchou, ale namáhavou práci
- Nevyžaduje kvalifikaci
- Pracovníci vkládají materiál do strojů a odebírají výrobky nebo s jednoduchými nástroji sestavují jednoduché detaily, součásti
- Pracovní rytmus je spontánní (kopáči) nebo přinucený (u pásu), kde se pracuje intenzivněji
- Pro monotónnost nejsou tyto práce atraktivní
- Kopáči, závozníci, nakládači, výsadba a sklizeň v zemědělství

Ruční práce řemeslné

- Obsahem je to složitá práce
- Obsazena ve všech odvětvích národního hospodářství
- Nutná odborná kvalifikace (vyučení dělníci, kteří po praxi získávají zkušenosti a zručnost)
- Práce je tvořivá a dává uspokojení
- Vykonává se při jedné směně, čímž se stává přitažlivější
- Zedník, tesař, automechanik, elektromechanik, údržba strojů, černé profese-zámečnick, svářeč

Mechanizovaná práce

- Nutnost vyučení (ve škole) nebo zaučení (mistrem)
- Pracovníci se musí přeškolovat, zvyšovat jejich kvalifikace a je zde možnost přejít na jinou či novou profesi
- Jedná se o práci s přinuceným rytmem, mírně monotónní
- Pro úplné využití strojů jsou nutné 2-3 směny, což snižuje přitažlivost těchto profesí
- Tkadleny, obráběči kovů, jeřábník, obsluha míchaček, řidič, strojvedoucí, traktorista, apod.

Automatizované práce

- Předpokladem je vytvoření strojů s progr. řízením a kontrolou, které umožňuje vzdálení dělníka z procesu bezprostředního ovládaní stroje
- V průmyslu se s provozy automatizované výroby setkáváme tam, kde jsou vytvořeny příznivé podmínky pro její automatizované řízení pomocí počítačů

- Dochází ke vzniku nových dělnických profesí, nebo staré profese dostávají nový obsah
- V podmínkách automatizace se také vytvářejí předpoklady pro růst:
 - složitosti
 - intelektualizace
 - tvořivosti i kvalifikovanosti práce

- Při této práci se překonávají podstatné rozdíly mezi prací duševní a fyzickou (tato práce může přinášet vysoký stupeň uspokojení spojený i s vysokým pocitem odpovědnosti za svěřené prostředky)
- Pracovníci jsou zpravidla kvalifikováni (velká část z nich má úplné střední odborné nebo vysokoškolské techn. vzdělání)

Charakteristika profesí specialistů

- Představují početnou část osazenstva podniků a závodů
- Jedná se o širokou a vnitřně diferencovanou škálu profesí a specializací

➤ Patří sem:

- pracovníci v podnikovém výzkumu a vývoji
- konstrukci
- technologii
- v operativním řízení výroby
- v kontrole
- v plánování
- evidenci
- zásobování
- odbytu i v personálních útvarech

Technické vybavení práce

- Specialisté mají k dispozici většinou jednoduchou kancelářskou techniku
- Používá se také spojovací technika (telefony, vysílačky, fax)
- Charakteristická je stále vyšší míra využívání výpočetní techniky (především v oblasti operativního řízení výroby)

Početnost a struktura specialistů

- Je ovlivněná dělbou práce v daném odvětví
- V některých odvětvích (strojírenství, elektrotechnický průmysl) se vytvořila řada podnikových výzkumných a vývojových pracovišť a to zvyšuje početní podíl specialistů v podnicích těchto odvětví

- Ve stavebnictví, spotřebním průmyslu a dopravě je výzkum a vývoj spíše soustřeďován do zvláštních výzkumných ústavů
- Tím dochází (ve jmenovaných odvětvích) ke snižování počtů specialistů zaměstnaných přímo v podnicích

Děkuji za pozornost